GULATING LAGMANNSRETT

-----DOM --- ---

Avsagt: 12.02.2010 i Gulating lagmannsrett, Stavanger

Saksnr.: 09-067707AST-GULA/AVD2

Dommer:

Lagdommer	Jon Atle Njøsen
Lagdommer	Rune Voll
Sorenskriver	Jørn Ree

Meddommere:

Pensjonert adjunkt	Jorunn Haakull
Mekaniker	Odd Trygve Meland
Lektor	Anders Harbo
Kunderådgiver	Bente Elise Stien

Tiltalt	Ragnhild Johanne Stuve	Advokat Ellen Holager Andenæs Advokat Berit Reiss-Andersen
Påtalemyndighet	Økokrim	Politiadvokat Anne Christine Dammen Stoltz

Ingen begrensninger i adgangen til offentlig gjengivelse

Ved tiltalebeslutning utferdiget av Økokrim den 16. oktober 2008 er Ragnhild Johanne Stuve satt under tiltale for overtredelse av

Straffeloven § 275 jf § 276
for i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning eller å skade, forsømmer en annens anliggender som han styrer eller har tilsyn med, eller handler mot den annens tarv eller å ha medvirket til dette, idet forholdet anses for grovt særlig på grunn av beløpets størrelse.

Grunnlaget er følgende forhold eller medvirkning til dette:
I egenskap av styreleder og daglig leder i Klinikk Haugesund AS inngikk hun i 2002 avtale med Tracktel Ltd, UK, om leasing av fem lasermaskiner i tre år for kr. 125.000,- per måned. I perioden 2002-2005 belastet hun Klinikk Haugesund AS med minst kr. 4.140.000 i henhold til avtalen uten at selskapet fikk tilsvarende motytelse. Hun utsatte dermed Klinikk Haugesund AS for tap eller fare for tap.

I tiltalebeslutningen er tatt forbehold om å nedlegge påstand om erstatning/inndragning.

Haugaland tingrett avsa 27.03.2009 dom i saken med slik domsslutning:

> *Ragnhild Johanne Stuve, født 29.01.1963, dømmes for overtredelse av straffelovens § 275, jfr § 276 til fengsel i 8 -åtte- måneder.*
>
> *Ragnhild Johanne Stuve født 29.01.1963, dømmes videre til å tåle inndragning av kr. 2.500.000,- tomillionerfemhundretusenkroner- til fordel for statskassen, jfr. straffelovens § 34, tredje ledd, jfr. § 37 d), første ledd.*
>
> *Til sikkerhet for inndragningsbeløpet besluttes hefte i de faste eiendommene gnr. 28, bnr. 492 i Haugesund kommune og gnr. 66, bnr. 387 i Hol kommune, jfr straffeprosesslovens*
> *§ 217.*
>
> *Hun dømmes også til å betale saksomkostninger til det offentlige med kr. 15.000,- femtentusenkroner-.*

Ragnhild Johanne Stuve har rettidig anket dommen. Anken gjelder bevisvurderingen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet og inndragningen, subsidiært straffutmålingen. Ved Gulating lagmannsretts beslutning av 04.06.2009 ble anken henvist til ankeforhandling.

Økokrim har deretter fremmet den samme tiltalebeslutning for Gulating lagmannsrett.

Ankeforhandling ble holdt i Stavanger tinghus 25.- 28.01 og 1.- 4.02.2010. Under ankeforhandlingen fremsatte forsvarerne inhabilitetsinnsigelser mot den samlede lagmannsrett. I kjennelse avsagt av Gulating lagmannsrett 29.01.2010 ble besluttet at dommerne ikke viker sete. Foruten tiltalte hørte lagmannsretten under ankeforhandlingen forklaringer fra 10 vitner. I tillegg ble lest opp politiforklaring av 1 vitne og bevisopptak av 3 vitner holdt 04.-05.02.2009 på Guernsey. Det ble foretatt dokumentasjon slik det fremgår av rettsboken.

Tiltalte Ragnhild Johanne Stuve er født 29.01.1963. Hun er av yrke lege og bor i Asalvikveien 58, 5523 Haugesund. Hun er ugift, forsørger 2 barn, oppgir sin inntekt til brutto kr. 700.000 per år og har ingen ligningsformue.

Ragnhild Johanne Stuve erkjente seg ikke straffskyldig etter tiltalebeslutningen.

Økokrim har nedlagt slik påstand:

> Ragnhild Johanne Stuve, f. 29.01.63, dømmes for overtredelse av straffeloven § 276 jf. § 275 til en straff av fengsel i 8-åtte- måneder.
>
> Ragnhild Johanne Stuve dømmes til å tåle inndragning jf. strl. § 34 og § 37 d, med kr. 2.500.000-tomillionerfemhundretusenkroner.
>
> Ragnhild Johanne Stuve idømmes saksomkostninger med kr. 15.000-femtentusenkroner.

Forsvarerne har nedlagt slik påstand:

1. Ragnhild Stuve frifinnes.
2. Subsidiært: Ragnhild Stuve anse på mildeste måte.

Lagmannsretten skal bemerke:

Lagmannsretten er delt i et flertall og et mindretall i synet på skyldspørsmålet.

Flertallet, lagdommer Njøsen, sorenskriver Ree og meddommerne Haakull, Meland og Harbo, legger følgende til grunn ved vurderingen av skyldspørsmålet:

Tiltalte, Ragnhild Stuve, er utdannet lege og spesialist i øre, nese, hals. Pga. begrensninger i antall løyver ble hun ikke gitt mulighet til å opprette praksis i sin spesialitet i Haugesund. Hun interesserer seg for laserteknologi til bruk i kosmetisk kirurgi. I 1998 startet hun derfor to laserklinikker i henholdsvis Haugesund og Bergen. Selskapet Klinikk Haugesund AS ble opprettet som driftsselskap for klinikkene. For å spre risiko etablerte hun et heleid datterselskap, Haugesund Laser Klinikk AS, som eierselskap til maskinene som ble brukt i klinikkene. Haugesund Laser Klinikk AS kjøpte/leaset maskinene og leide dem ut til morselskapet. Ragnhild Stuve var daglig leder og styrets leder for både mor- og datterselskapet. Ragnhild Stuve var eneeier av aksjene i morselskapet, men i en periode var Susann Kolbjørnsen eier av 40 prosent av aksjene.

Haugesund Laser Klinikk AS anskaffet over tid til sammen fem lasermaskiner som det leide ut til morselskapet. Datterselskapets hovedinntektskilde var leieinntekter det fikk av morselskapet og ble benyttet til å betale avdrag og leasingutgifter med. I regnskapene tom. september 2002 har morselskapet utgiftsført leie av maskinene mens datterselskapet har inntektsført den tilsvarende leie. I regnskapene for perioden etter september 2002 opphørte utgiftsføring av leie i morselskapet og inntektsføring av leie i datterselskapet. I stedet ble det i regnskapene til morselskapet for perioden oktober 2002-2005 utgiftsført utgifter til leasing av maskiner med til sammen kr. 4.140.000 basert på månedlige fakturaer fra et selskap med navnet Tracktel Limited (Tracktel). Av de utgiftsførte leasingutgifter ble kr. 2.500.000 betalt av Klinikk Haugesund AS mens et utestående på kr. 1.640.000 ble ført som en gjeldspost til Tracktel i regnskapene til Klinikk Haugesund AS frem til årsregnskapet for 2008 da gjeldsposten ifølge selskapets nåværende revisor, Tore Lars Risanger, ble ført ut av regnskapene.

Etter bevisførselen legges til grunn at Tracktel, hjemmehørende i England og Wales, er et ferdig stiftet selskap, såkalt hylleselskap som ble kjøpt 3. desember 2002 av selskapet Moor Shipping Limited (Moor Shipping) hjemmehørende på Guernsey. Selskapet er 100 prosent eid av Moor Shipping. Tracktel het opprinnelig Blazer Star Limited, men endret navn i forbindelse med Moor Shippings overtagelse. Moor Shipping er et selskap som er eid av et sveitsisk selskap, Wanstead Corporation Limited som er eid av en sveitsisk stiftelse, Redwood Foundation, der Tor Johan Stuves barn og veldedige formål er begunstiget.

Moor Shipping er således et selskap som familien Tor Johan Stuve, bror til Ragnhild Stuve, står bak. Selskapet Tracktel blir administrert av et selskap på Guernsey, Investec Guernsey. Investec er et selskapet som i den forbindelse stiller med styremedlemmer og daglig leder som tar seg av administreringen av selskapet. Vitnet Ian Burns var på dette tidspunkt konsernsjef for Investec, og han etablerte selskapet Tracktel på vegne av Investec etter anmodning fra Tor Johan Stuve. Selskapet ble i følge ham etablert for å kjøpe medisinsk utstyr som skulle leases tilbake til et selskap for medisinske tjenester som Tor Johan Stuves søster skulle drive i Norge.

Investec arkiverte på vegne av Tracktel et dokument datert 31. juli 2002 der det fremgår at Tracktel bekrefter, med adressat til Klinikk Haugesund AS, at Tracktel den 31. juli 2002 har kjøpt utstyret som er listet opp fra Klinikk Haugesund AS for NOK 375.000 og at vederlaget skal motregnes mot utestående leie på NOK 125.000 per måned for juli, august og september 2002 i henhold til betingelsene avtalt i leasingavtalen datert 19. desember 2002. Maskinene som er opplistet er identiske med de maskiner som datterselskapet Haugesund Laserklinikk AS leide til morselskapet Klinikk Haugesund AS. Leasingavtalen som det vises til ble i følge vitnet Ian Burns inngått i nær tid til etableringen av Tracktel, og er en standard leasingavtale som Investec har utarbeidet for Tracktel med et vedlegg til leasingavtalen der det fremgår hvilke gjenstander den omfatter, leasingperiode og leie.

Av vedlegget fremgår at det gjelder de samme maskiner som Haugesund Laser Klinikk AS leide til morselskapet og som er listet opp i bekreftelsen fra Tracktel. Leasingperioden er angitt til tre år fra og med 1. juli 2002 og leie NOK 125.000 per måned. Det fremgår av leasingavtalen at avtaleparter er Tracktel og Klinikk Haugesund AS.

Listen over maskiner som ble leaset fikk Ian Burns oversendt fra Norge, og den er deretter blitt innarbeidet i avtalen. Etter bevisførselen basert på vitneforklaringer gjennom bevisopptak av Ian Burns, Lisa Krombach (Vizia) og Philip Radford, de to sistnevnte ansvarlige for den daglige administrasjonen av Tracktel, ble leasingavtalen utarbeidet etter anmodning fra Tor Johan Stuve/Susann Kolbjørnsen, som den gang var Tor Johan Stuves personlige sekretær og daglig leder for flere av hans selskaper. Leasinggjenstander, leasingperiode og leie ble fastsatt slik disse bestemte. Burns, Krombach og Radford hadde ingen kjennskap til maskinene, deres tilstand eller verdi. De hadde heller ingen innflytelse på fastsettelsen av leasingperioden eller leie som skulle betales. Avtalen og betingelsene er alene basert på informasjon og anmodninger de fikk fra Tor Johan Stuve/Susann Kolbjørnsen og de ansatte i Investec foretok ikke noen selvstendige vurderinger av betingelsene i avtalen og rimeligheten av den. Leasingavtalen ble sendt til Ragnhild Stuve som har signert den på vegne av Klinikk Haugesund AS.

Flertallet legger videre til grunn at Investecs eneste oppgave etter avtaleinngåelsen var å administrere fakturering og innkreving av leieinntekter fra Klinikk Haugesund AS på vegne av Tracktel. Investec fulgte ikke opp øvrige avtalevilkår eller foretok seg noe med utstyret etter avtaleperiodens utløp. I følge vitnet Ian Burns ble leasingleien som ble innbetalt til Tracktel overført til eierselskapet Moor Shipping basert på en handelsagentavtale der Tracktel opptrådte som agent i Storbritannia for Moor Shipping. Tracktel mottok pengene som agent for Moor Shipping, og de ble deretter videreført Moor Shipping fratrukket en provisjon på 1 prosent som tilfalt Tractel. Pengene ble deretter Moor Shippings midler og de ble ikke holdt adskilt fra Moor Shippings øvrige midler. Ordningen med å la pengene gå via Tracktel har flertallet forstått var motivert av skattemessige hensyn for å unngå å betale kildeskatt.

Flertallet legger etter bevisførselen videre til grunn at Tracktel ikke har hatt andre kunder enn Klinikk Haugesund AS og heller ikke andre inntekter enn fakturert leasingleie til Klinikk Haugesund AS. Det legges videre til grunn basert på vitneforklaringene til Burns, Krombach og Radford at Tracktel aldri har fått anmodninger fra Klinikk Haugesund AS om å få nye maskiner eller om å finansiere maskiner til andre selskaper. Ian Burns har videre forklart at han aldri har diskutert forretningsideen bak laserutstyret med Tor Johan Stuve, eller eventuelle fremtidige planer om å fornye utstyr. Burns har heller aldri snakket med Tor Johan Stuve om muligheter for å inngå leasingavtaler med andre klinikker i andre land.

Som det fremgår ovenfor, er kjøpesummen gjort opp ved at Tracktel har motregnet i tre måneder utestående leie hos Klinikk Haugesund AS. Summen NOK 375.000 ligger nær maskinenes bokførte verdier i datterselskapet Haugesund Laser Klinikk AS som var eier av maskinene, men som ikke ble gjort til avtalepart i salget. I regnskapene til Klinikk Haugesund AS og Haugesund Laser Klinikk AS er denne disposisjonen ført på en mellomregningskonto slik at beløpet NOK 375.000 er ført som en gjeldspost i regnskapet til Klinikk Haugesund AS og som en fordring i regnskapet til Haugesund Laser Klinikk AS.

Etter flertallets syn dreier det seg her uten tvil om et arrangement som er konstruert for å tildekke en tapping av selskapet Klinikk Haugesund AS' midler. Det dreier seg om pro forma transaksjoner som har ingen realitet og der siktemålet har vært å sluse penger fra selskapet til selskapet Moor Shipping som familien Tor Johan Stuve står bak. Realiteten bak transaksjonene er at morselskapet har påtatt seg et gjeldsansvar tilsvarende NOK 375.000 overfor datterselskapet, som tilsvarer "kjøpesummen" av maskinene, samtidig som det har påtatt seg å betale leasingleie for de samme maskinene med til sammen NOK 4.125.000 til et selskap som Tor Johan Stuves familie står bak. Tracktel har som nevnt ikke ytt noe i forbindelse med de ovennevnte disposisjoner ut over at Tracktel via Investec har fakturert og innkrevd leasingleie.

På denne måten er midler gått ut av selskapet og gått som inntekt til Moor Shipping. Ragnhild Stuve i egenskap av styreleder og daglig leder har ved å inngå leasingavtalen og å la selskapet bli fakturert i henhold til avtalen handlet i strid med selskapet Klinikk Haugesund AS' interesser på en slik måte at hun må anses å ha handlet mot den annens tarv, i dette tilfellet mot selskapets tarv. Rent objektivt foreligger det således en utroskapshandling etter straffeloven § 275.

Spørsmålet blir dernest om det er bevist ut over enhver rimelig tvil om de subjektive straffbarhetsvilkår etter bestemmelsen er oppfylt, dvs. om Ragnhild Stuve har handlet med forsett og i uberettiget vinnings hensikt.

Tiltalte, Ragnhild Stuve, har forklart at hun i løpet av 2002-2005 var nedkjørt og deprimert pga. hennes personlige livssituasjon. I perioder var hun sykmeldt som følge av depresjon. Til tross for dette klarte hun å drive klinikkene med god hjelp av sine ansatte som hadde ansvaret for det administrative herunder behandlingen av fakturaer. Selv hadde hun nok med å konsentrere seg om det faglige ved driften av klinikkene, og det var også den delen av virksomheten som var hennes interessefelt. Hun har alltid hatt en nært forhold til sin bror, som hun ser opp til pga av hans evner som grunder og dyktighet som forretningsmann og skipsreder. Hun har alltid rådført seg med ham når det gjelder den økonomiske driften av klinikkene, investeringer i medisinsk utstyr mv. Han har også interessert seg for virksomheten og holdt seg oppdatert sammen med henne om det nyeste av maskiner og utstyr innen laserkirurgi. Sommeren 2002 foreslo han overfor henne at han kunne finansiere virksomheten gjennom sine selskaper i utlandet slik at hun til enhver tid kunne få tilgang på de nyeste maskiner innen feltet og på den måte være ledende i Norge. Han så et forretningspotensial i å finansiere denne type maskiner for klinikker over hele Europa, og tanken var bla. å kjøpe det gamle utstyret i hennes klinikker for å selg/lease det til klinikker i andre land samtidig som han skulle finansiere nye maskiner til hennes klinikker.

Tor Johan Stuve har i sin vitneforklaring bekreftet at det var han som hadde denne forretningsideen og som foreslo at et av hans selskaper i utlandet skulle finansiere kjøp av nye maskiner slik tiltalte har forklart. Tor Johan Stuve har videre forklart at han ser et stort potensial i finansiering av denne type maskiner til klinikker i Norge og utlandet. Han ser klart at det er en ubalanse i den avtale som Klinikk Haugesund AS inngikk med Tracktel. Han har forklart dette med at han ikke fikk anledning til å utvikle forretningsideen eller å følge opp den avtale som han og hans søster ble enige om fordi han kort tid etter måtte bruke tid og krefter på å ivareta sine interesser knyttet til sin shippingvirksomhet som senere endte med at Tordenskjold ASA ble slått konkurs. Som en følge av pågangen mot hans shippingvirksomhet, ble offentlige kontrollorganer på Guernsey koblet inn, noe som medførte at Investec i løpet av 2004 ble restriktive og ikke tillot nyinvesteringer fra hans selskaper på Guernsey. Tor Johan Stuve har videre forklart at han av den grunn ikke lenger hadde økonomiske muligheter til å oppfylle avtalen.

Susann Kolbjørnsen eide som nevnt i en periode 40 prosent av aksjene i Klinikk Haugesund AS. Hun er utdannet innen regnskap og revisjon, og har vært rådgiver og samtalepartner med Ragnhild Stuve fra starten av hennes virksomhet. Hun har forklart at hun var kjent med Tor Johan Stuves forretningside. Hun var ikke involvert i selve avtaleinngåelsen med Tracktel men mente å ha lest avtalen om kjøp av maskiner. Hun har også lest leasingavtalen. Hun trodde avtalen omhandlet at Klinikk Haugesund AS skulle motta nye maskiner, og hun ville ha reagert dersom det ikke sto noe i avtalen om at det skulle skaffes nye maskiner. Hun mente hun gav beskjed til Tracktel om at pengene som ble innbetalt i leie måtte holdes på egen konto, slik at selskapet kunne tilbakebetale pengene dersom det ikke klarte å oppfylle avtalen.

Tiltalte Ragnhild Stuve har forklart at hun ikke så gjennom leasingavtalen som hun signerte og at hun trodde avtalen også omhandlet nye maskiner. For henne var det skriftlige ikke sentralt idet hun stolte ”blindt” på sin bror og at han ivaretok hennes interesser i henhold til den muntlige avtalen som de inngikk.

Lagmannsrettens flertall bemerker at den avtalekonstruksjon som omhandler ”salg” og leie av gamle maskiner som beskrevet ovenfor i seg selv er av en slik karakter at Ragnhild Stuve som representant for avtalepartene Klinikk Haugesund AS og Haugesund Laser Klinikk AS vanskelig kan ha unngått å være klar over at det innebar en ren tapping av Klinikk Haugesund AS’ midler. Tiltalte er åpenbart en ressurssterk og oppegående person som også har vist at hun kan drive forretningsvirksomhet innenfor sitt fagfelt, en forretningsvirksomhet som i dag etter det opplyste genererer en omsetning i størrelsesorden NOK 12 mill per år. Hun har forklart at hun ved kjøp og leasing av maskiner til Haugesund Laser Klinikk AS personlig fremforhandlet avtalene, riktignok etter å ha rådført seg med sin bror. Det fremstår i lys av dette lite sannsynlig at hun ikke leste hovedpunktene i leasingavtalen og fikk med seg at leasingavtalen ikke omhandler noe om nye maskiner.

Leasingavtalen er også spesiell ved at den gjelder fra og med 1. juli 2002 mens avtaleparten Tracktel først ble kjøpt av Moor Shipping i begynnelsen av desember 2002, og før den tid bare eksisterte som et hylleselskap. Regnskapsfører på tidspunktet leasingavtalen er gitt virkning fra, Vigdis Sandsgård, har i politiforklaring som ble lest opp i lagmannsretten forklart at hennes oppdrag som regnskapsfører ble sagt opp høsten 2002, og at hun ikke på noe tidspunkt ble orientert om salget av maskinene eller om noen leasingavtale med Tracktel. Selskapene Moor Shipping og Tracktel var helt ukjente for henne. Hun hadde i forbindelse med sitt oppdrag kontakt med Susann Kolbjørnsen som bisto med regnskapene, og har bla. forklart at Susann Kolbjørnsen ville de skulle føres ”kreativt”.

Som ny regnskapsfører ble engasjert Tollef Wallem Nordvik. Han har forklart at han ikke har sett leasingavtalen, og at han førte regnskapene basert på fakturaer fra Tracktel. Han levde i den tro at leasingavtalen gjaldt nye maskiner. Han ble ikke gjort kjent med at Ragnhild Stuves bror sto bak Tracktel, og han antok at Tracktel var et selskap som var spesialist på denne type maskiner.

Registrert revisor Silvia Økland foretok revisjon av selskapenes regnskaper for årene 2002-2005 under oppsyn av ansvarlig revisor Ove Risanger. Hun har forklart at hun like før 12. juni 2003 i et møte i tilknytning til revisjonen for 2002, der hun var til stede sammen med Ove Risanger, Ragnhild Stuve, Susanne Kolbjørnsen og regnskapsfører, fikk opplyst at maskinene var solgt og at de skulle leie tilbake oppgraderte maskiner. Hun mottok også leasingavtalen som var på engelsk. Denne gikk hun ikke gjennom pga. sine mangelfulle engelskkunnskaper, men la til grunn det som ble forutsatt på møtet om at leasingavtalen

gjaldt nye maskiner og at salget gjaldt selskapets gamle maskiner. Hun overlot til sin prinsipal å gjennomgå avtalen. I den videre revisjon av selskapenes regnskaper har hun trodd og lagt til grunn at leasingavtalen omhandlet nye maskiner. Hun mottok ikke tilbakemeldinger fra Ove Risanger om at leasingavtalen kunne dreie seg om gamle maskiner. Hun har videre forklart at hun heller ikke fikk opplyst eller var kjent med at Ragnhild Stuves bror sto bak Tracktel.

Statsautorisert revisor Ove Risanger er død. Hva han har visst om innholdet vet en ikke. Ragnhild Stuve har forklart at hun skisserte forretningsideen til revisor, og at han var kjent med leasingavtalen. Lagmannsrettens flertall legger til grunn at han har hatt en kopi av leasingavtalen, men finner det usannsynlig at Risanger kan ha forstått at leasingavtalen omhandlet kun gamle maskiner og ingen nye. En slik avtale ville ingen ansvarlig revisor kunne godkjenne.

Flertallet peker videre på at om det var noen realitet i forretningsideen, som tiltalte og Tor Johan Stuve har skissert, er dette ikke forenlig med at ingen i Investec som står bak administreringen av Tracktel kjente til en slik forretningside. Det finnes ikke tegn til spor av forretningsideen verken før avtalene ble inngått eller etter. Det har aldri vært satt frem noen anmodninger til Tracktel om nye maskiner i løpet av leasingperioden. Det er dokumentert at pengene som gikk inn på Moor Shippings konti har gått videre til andre selskaper tilhørende familien Tor Johan Stuve. Burns, Krombach og Radford nevner heller ikke noe om at midlene som ble ført videre til Moor Shipping er båndlagte slik at finansiering av nye maskiner derfor ikke var mulig. Tvert om viser bevisopptakene at de ansatte i Investec var opptatt av at pengene som kom inn til Tracktel var Moor Shippings penger.

Etter flertallets syn tilsier bevisbildet klart at Ragnhild Stuve var klar over at avtalen med Tracktel var et arrangement for å kamuflere tapping av midler fra Klinikk Haugesund AS til selskapet på Guernsey til fordel for henne. Dette underbygges ytterligere når det ses i sammenheng med e-post datert 27. januar 2004 fra Radford til Burns der det i andre avsnitt heter følgende:

> ”Susan then mentioned that at the set up of Tracktel the intention was that this would be an asset held for TJS’ sister and that all funds from equipment rental should be held for her. My understanding and the way that it is structured is that ultimately Moor paid for the purchase of the equipment and receives rental income. Therefore TJS’s sister is not a client as things stand and indeed we have no info on her if she is supposed to be.”

E-posten er foranlediget av at Susann Kolbjørnsen tok kontakt med Tracktel for å få redusert leien pga. at likviditeten i selskapet var stram. I den forbindelse sendte hun først en e-post til Burns datert 27. januar 2004 med slikt innhold:

”WHAT IS THE NAME OG THE ”LEASE” MED. EQUIPMENT COMPANY?”

Susann Kolbjørnsen forklarte for lagmannsretten at hun mener det som fremkommer i e-posten mellom Radford og Burns er en misforståelse, og at hun aldri diskuterte dette med dem og kjenner ikke noe til det. Hun forklarte videre at hun ikke har noe godt svar på hvorfor hun etterlyste navnet på selskapet slik det fremgår av e-posten.

Flertallet peker endelig på at ingen av de ansatte i Klinikk Haugesund AS var kjent med at Tracktel var et selskap som Tor Johan Stuves familie sto bak. Karen Hesseberg, ansatt i Klinikk Haugesund AS med ansvar for å godkjenne bla. fakturaer, har forklart at hun pga. stram likviditet på eget initiativ tok kontakt med Tracktel i oktober og november 2004 for å prøve å få redusert leasingleien. Hun skrev i den forbindelse to brev til Tracktel der hun også etterlyste hvor mange leieinnbetalinger som gjensto og når avtalen utløp. Tracktel besvarte henvendelsen i brev datert 10. desember 2004 og vedla kopi av leasingavtalen. Hesseberg ble i forbindelse med sitt initiativ overfor Tracktel aldri informert av Ragnhild Stuve om hvem som sto bak Tracktel. Kopi av brevet fra Tracktel ble for øvrig funnet og beslaglagt i en brevordner på tiltaltes soverom. Tiltalte hevder at hun ikke har kjennskap til brevet. At man fortsatte å betale på leasingavtalen på dette tidspunkt, fremstår uten særlig mening dersom det var slik som Ragnhild Stuve hevder at de skulle få nye maskiner. Karen Hesseberg har videre forklart at hun på eget initiativ etter diskusjoner med Ragnhild Stuve fikk i stand at selskapet kjøpte en ny maskin i begynnelsen av 2005 samtidig som man fortsatte å betale på leasingavtalen. Maskinen ble finansiert i Norge. Det ble aldri diskutert noen alternativ finansieringskilde i utlandet.

Flertallet legger etter dette til grunn som bevist ut over enhver rimelig tvil at pengene som ble overført var midler som skulle tilfalle Ragnhild Stuve selv om de i første omgang ble blandet med selskapsmidler tilhørende Tor Johan Stuves familie. Det er som nevnt ovenfor dokumentert at midlene har blitt blandet med Moor Shippings midler. Etterforskningen har ikke kunnet avdekke om Ragnhild Stuve har fått ut midlene som gikk inn i Moor Shipping systemet, men dette har ikke betydning i forhold til skyldspørsmålet.

Flertallet finner etter dette bevist utover enhver rimelig tvil at Ragnhild Stuve har handlet forsettlig og i uberettiget vinnings hensikt i forbindelse med at hun inngikk leasingavtalen og lot selskapet bli fakturert i henhold til leasingavtalen slik dette er beskrevet ovenfor.

Ragnhild Stuve er etter dette skyldig i utroskap, overtredelse av strl. § 275, i samsvar med flertallets stemmegivning. Utroskapet gjelder et betydelig beløp og er utført på en profesjonelt tildekkende måte slik at overtredelsen etter flertallets syn må anses som grov.

Raghild Stuve blir etter dette å domfelle for overtredelse av strl. § 275, jf. § 276.

Mindretallet, lagdommer Voll og meddommer Stien, vurderer skyldspørsmålet slik:

Når det gjelder gjengivelsen av sakens bakgrunn og beskrivelsen av det ytre faktiske hendelsesforløp knyttet til tiltalen, slutter mindretallet seg til flertallets redegjørelse. Videre er mindretallet i det alt vesentlige enig med flertallet når det gjelder bevisbedømmelsen knyttet til de objektive vilkår for straff, samt rettsanvendelsen knyttet til disse vilkår.

Når det gjelder spørsmålet om også de subjektive vilkår for straff er oppfylt, om det kan anses bevist at tiltalte forsettlig og i egen vinnings hensikt har handlet mot selskapets tarv, har mindretallet kommet til en annen konklusjon enn flertallet.

Det følger av det strafferettslige bevisbyrdeprinsipp at enhver rimelig og fornuftig tvil med saklig forankring i bevisførselen skal komme en tiltalt til gode. Vurderingen av om det ut fra den samlede bevisførsel i saken foreligger slike relevante tvilspunkter og den eventuelle betydning av dette, vil i en sak som dette nødvendigvis måtte bli skjønnspreget.

Flertallet har i sin avgjørelse trukket fram en rekke forhold og momenter som taler for at tiltalte handlet forsettlig og i vinnings hensikt, og konkludert med at det ikke kan sies å foreligge rimelig tvil. For mindretallet framstår det, basert på den samlede bevisførsel, som vesentlig mer sannsynlig at tiltalte var klar over at Tracktel-avtalen var en konstruksjon for å tappe midler fra Klinikk Haugesund AS, enn at hun ikke var det. Det avgjørende i henhold til bevisbyrdeprinsippet er likevel om bevisførselen gir et tilstrekkelig grunnlag for med tilnærmet sikkerhet å kunne se bort fra tiltaltes egen forklaring.

Mindretallet er, ikke uten tvil, kommet til at det bevismaterialet som er presentert ikke med tilstrekkelig grad av sikkerhet gjør det berettiget å se helt bort fra at tiltalte ikke visste eller regnet det som mest sannsynlig at Tracktel-avtalen og gjennomføringen av denne i realiteten var en tapping av selskapsmidler i strid med selskapets interesser som selvstendig rettssubjekt.

Ved denne vurdering har mindretallet blant annet tatt utgangspunkt i at Klinikk Haugesund AS i forkant av Tracktel-avtalen betalte ca. kr. 100.000 pr. måned i leie for laserutstyret. Det økonomiske omfang av Tracktel-avtalen, i utgangspunktet kr. 125.000 pr. måned, ga i seg selv slik sett ikke nødvendigvis grunnlag for skepsis eller særskilt aktpågivenhet. I denne sammenheng må det ses bort fra at leien på ca. kr. 100.000 gikk fra et mor- til et datterselskap, hvilket var en fullt ut legitim måte å innrette seg på.

Det har vært et bærende element i tiltaltes forklaring at hun forholdt seg til den samlede avtale inngått muntlig med broren, som også skulle sikre tilgang på nye/mer moderne

lasermaskiner etter hvert som behovet oppsto. I forlengelsen av dette har tiltalte særlig framhevet at hun stolte fullt og fast på at broren ville henne vél, at hun visste at han var en svært dyktig forretningsmann, og at hun av ulike grunner overlot nær sagt alt det praktiske/administrative til betrodde medarbeidere.

Bevisførselen gir støtte for at tiltalte ut fra bakenforliggende forhold har hatt en nærmest ubegrenset og blind tillit til brorens vurderinger både som hjelper for henne, og som forretningsmann. Det er da også i og for seg på det rene at Tor Johan Stuve på den aktuelle tid framsto som en ualminnelig idérik og suksessfull forretningsmann, og i lang tid hadde blitt vist stor tillit, ikke minst hos ulike finansforetak. Det foreligger en reell mulighet for at disse forhold hos tiltalte har medført et nærmest fullstendig fravær av kritisk refleksjon rettet mot de enkelte elementer og/eller helheten i det foreslåtte opplegg. Mindretallet legger videre til grunn at det ikke er sannsynliggjort at tiltalte var klar over den nærmere selskapsstruktur som Tracktel var knyttet til. I denne sammenheng er det videre ikke helt uten betydning for bevisbedømmelsen at tiltalte i årene 2000-2005 i alle fall i lengre perioder var forholdsvis sterkt preget av depresjonslidelse.

Tiltalte har videre blant annet framhevet at de aktuelle disposisjoner ble godkjent av revisor, som også var kjent med avtalen, herunder at det som utgangspunkt var de samme maskiner som ble solgt for deretter å bli omfattet av leasingavtalen. For mindretallet er det vanskelig å se helt bort fra den mulige betydning for tiltaltes forståelse av situasjonen som følger av at revisor utvilsomt hadde Tracktel-avtalen med vedlegg til disposisjon før regnskapsavleggelsen for inntektsåret 2002 fant sted.

Blant annet på ovenfor nevnte bakgrunn konkluderer mindretallet med at det ikke er bevist med tilstrekkelig sikkerhet at tiltalte ved inngåelsen og gjennomføringen av Tracktel-avtalen hadde slik straffeskyld som loven krever, og at hun derfor må frifinnes.

***

Ved straffutmålingen skal mindretallet delta i avgjørelsen basert på flertallsavgjørelsen av skyldspørsmålet, jfr. strprl. § 34.

I skjerpende retning legger lagmannsretten vekt på at det her dreier seg om profesjonelt utført økonomisk utroskap, som pga at det involverer kontraktsparter i utenlandske selskaper på Guernsey, var vanskelig å avdekke. Oppdagelsesrisikoen er liten samtidig som gevinsten er tilsvarende stor. Forholdet hadde ikke blitt oppdaget hvis det ikke var for etterforskningen i kjølvannet av konkursen i Tordenskjold ASA. Denne type virksomhet som Ragnhild Stuve har vært involvert i er også av samfunnsskadelig karakter. Almenpreventive hensyn tilsier derfor at det som et utgangspunkt bør reageres strengt og med ubetinget fengselstraff overfor en slik overtredelse.

Lagmannsretten finner selve straffutmålingen vanskelig, da det ikke foreligger høyesterettspraksis som gir særskilt anvisning på straffutmålingsnivået i en sak som dette. I tillegg kommer tiltaltes personlige forhold som må tillegges vekt i formildende retning. Det er på det rene at Ragnhild Stuve i lang tid, også mens de straffbare handlinger fant sted og frem til i dag, har slitt med depresjoner der hun i perioder har vært delvis sykmeldt. Hun har videre stått under betydelig innflytelse av sin bror, som var initiativtaker. Her nevnes for ordens skyld at Tor Johan Stuve og Susann Kolbjørnsen begge var siktet i saken, som senere er henlagt mot dem. Hun har i tillegg omsorgen for to barn på hhv. 3 og 10 år. Tidsmomentet kan etter lagmannsrettens syn ikke tillegges noen vekt i formildende vekt i en sak som denne. Etterforskningen og iretteføringen har etter lagmannsretten syn skjedd med tilbørlig hurtighet.

Lagmannsretten finner etter dette at det bør avsies en deldom der straffen fastsettes til fengsel i 9 måneder, hvorav 6 måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 år, jf. strl. §§ 54 flg.

***

Ved avgjørelsen av inndragningskravet har lagmannsretten delt seg i et flertall og et mindretall med utgangspunkt i avgjørelsen av skyldspørsmålet.

Flertallet, lagdommer Njøsen, sorenskriver Ree og meddommerne Haakull, Meland og Harbo, bemerker:

Påtalemyndigheten har lagt ned påstand om inndragning av midlene som er gått ut av selskapet Klinikk Haugesund AS til sammen NOK 2.500.000, jf. strl. § 34. Det dreier seg om utbytte av en straffbar handling. Inndragning av utbytte skal foretas overfor den som utbyttet er tilfalt. Etterforskningen har som nevnt avdekket at midlene har gått til Moor Shipping, men etterforskningen har ikke avdekket det videre løp. Strl. § 34, 4. ledd er en presumsjonsregel for at utbytte fra en straffbar handling skal anses tilfalt lovovertrederen hvis hun ikke sannsynliggjør at det er tilfalt en annen. Sannsynlighetsovervekt er tilstrekkelig, og det kreves ikke at vedkommende identifiseres, jf. Ot. prp. nr. 8 (1998-99). Regelen er begrunnet i at det i en del saker kan være vanskelig for påtalemyndigheten å bevise hvem som har mottatt utbyttet. I en sak som denne, der påtalemyndigheten ikke har klart å få videre innsyn i eierselskapene til Moor Shipping, er påtalemyndigheten avskåret fra å følge pengene videre. Tor Johan Stuve hevder at pengene er i behold i en stiftelse og at de vil tilfalle Ragnhild Stuve, og Stuves forsvarer i straffesaken, Anders Brosveet, har bekreftet at det er betydelige midler i selskapstrukturen. For Ragnhild Stuves del betyr det at det er hun som har bevisbyrden for at utbyttet er tilfalt andre enn henne selv. Flertallet kan ikke se at hun har sannsynliggjort hvor utbyttet er blitt av i selskapsstrukturen som fam. Tor Jan Stuve står bak og at det ikke har tilfalt henne. Hun har således ikke oppfylt bevisbyrden med hensyn til å sannsynliggjøre at det er tilfalt en annen. Vilkårene for å

inndra utbyttet foreligger og det blir å inndra i sin helhet. Det er ikke opplysninger i saken som tilsier at det er grunnlag for å redusere inndragningsbeløpet pga.at inndragningen vil være ”klart urimelig”, jf. strl. § 34, 1. ledd 2. pkt.

Mindretallet, lagdommer Voll og meddommer Stien, bemerker:

I følge strl. § 34 skal utbytte ”av en straffbar handling” inndras. Mindretallet har som det framgår ovenfor ikke funnet bevist at tiltalte har gjort seg skyldig i en straffbar handling, og hun må følgelig frifinnes for inndragningskravet. Det er ikke påstått at inndragning kan rettes mot tiltalte for straffbare handlinger begått av andre med tilknytning til saken.

***

Saksomkostninger for lagmannsretten ilegges ikke hensett til at anken over straffutmålingen delvis har ført frem, jf. strpl. § 436, 2. ledd jf. 1. ledd. Der ikke grunn til å endre tingrettens omkostningsavgjørelse.

Dommen er avsagt under slik dissens som fremgår ovenfor.

DOMSSLUTNING

1. Ragnhild Johanne Stuve født 29. januar 1963 dømmes for overtredelse av strl. § 275, jf. strl. § 276 til en straff av fengsel i 9-ni- måneder hvorav 6 -seks-måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2-to-år, jf. strl. §§ 52 flg.

2. Ragnhild Johanne Stuve dømmes til å tåle inndragning av NOK 2.500.000- tomillionerfemhundretusen- til fordel for statskassen, jf. strl. § 34, jf. § 37 d) første ledd.

3. Saksomkostninger for lagmannsretten ilegges ikke.

4. I tingrettens saksomkostningsavgjørelse gjøres ikke endringer.

Jon Atle Njøsen

Rune Voll Jørn Ree

Jorunn Haakull Odd Trygve Meland

Anders Harbo Bente Elise Stien

Dommen skal fremmøteforkynnes for Stuve på Haugesund politistasjon den 16. februar 2010 kl. 12.00. Stuve er gjort kjent med at ankefristen løper fra denne dato, uavhengig av om hun møter.

Rett utskrift:

Hildur Engeland Staalesen
konsulent

Rettledning om ankeadgangen vedlegges.

RETTLEDNING TIL DOMFELTE I LAGMANNSRETTEN

Anke over lagmannsrettens dom
Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser. Anke over en dom i lagmannsretten må settes fram innen to uker fra den dag dommen er avsagt eller forkynt, det vil si senest……

Du kan anke over lovanvendelsen under skyldspørsmålet, utmålingen av straffen, og over feil ved saksbehandlingen. Det kan ikke ankes over feil ved bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Det betyr at du ikke kan anke med den begrunnelse at skyldkravene for straff ikke er oppfylt.

Høyesteretts ankeutvalg må samtykke i at en anke fremmes for Høyesterett. Samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor din sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett.

I ankeerklæringen må nevnes:
- den dommen som ankes, og om anken gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen under skyldspørsmålet, eller avgjørelsen om straff eller annen rettsfølge
- når anken gjelder saksbehandlingen; hvilken feil som påberopes

Videre bør nevnes:
- nye bevis som påberopes
- den endring som ønskes
- ved anke over lovanvendelsen; hvilken feil anken grunnes på

Du kan sette frem anken skriftlig eller muntlig for den lagmannsretten som har avsagt dommen, eller for påtalemyndigheten (f.eks. statsadvokaten eller politiet). Hvis du er varetektsfengslet, kan du også sette fram anken for tilsatte i fengselet. Forsvareren eller en annen advokat kan gi råd om du bør anke dommen, og eventuelt hjelpe deg med å skrive ankeerklæringen. Du kan også få hjelp til å skrive anken hos lagmannsretten, påtalemyndigheten eller hos tilsatte i fengselet. Du må i alle tilfelle selv skrive under ankeerklæringen.

Hvis anken blir fremmet, får du oppnevnt en forsvarer som betales av det offentlige. Dersom du ønsker en bestemt forsvarer, bør du opplyse om det samtidig med anken eller så snart som mulig senere.

Begjæring om ny behandling i lagmannsretten
Hvis du er domfelt uten å ha vært til stede under ankeforhandlingen, kan du begjære saken behandlet på nytt. Vilkårene for ny behandling på grunn av møtefravær er at du gjør det sannsynlig at du hadde gyldig fravær, og at du ikke kan bebreides for at du unnlot å melde fra i tide. Begjæring om ny behandling må settes fram for lagmannsretten eller påtalemyndigheten innen to uker fra dommen er forkynt.

Fengselsstraff
Dersom du er idømt fengselsstraff og har særlige ønsker om tidspunkt for soningen av denne, må du henvende deg til politiet. Du vil få pålegg av politiet om å møte til fastsatt tid og sted for soning av fengselsstraffen.

Dersom du er idømt betinget fengselsstraff, betyr det at utmålingen eller fullbyrdelsen av straffen er utsatt i en prøvetid. Grunnvilkåret ved betinget dom er at du ikke begår noen ny straffbar handling i prøvetiden. Det kan være fastsatt andre vilkår i dommen. Hvis du begår en straffbar handling i prøvetiden, kan retten gi en samlet dom for begge handlingene eller særskilt dom for den nye handlingen. Hvis du bryter fastsatte vilkår, kan retten bestemme at straff helt eller delvis skal fullbyrdes.

Samfunnsstraff
Dersom du er idømt samfunnsstraff, vil det si at du er pålagt å utføre samfunnsnyttig tjeneste, delta i program eller andre tiltak utarbeidet av Kriminalomsorgen i så mange timer som retten har bestemt. Samfunnsstraffen kan også inneholde forbud mot kontakt med bestemte personer. Kriminalomsorgen

bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du begår en ny straffbar handling før samfunnsstraffen er gjennomført, eller hvis du ikke utfører samfunnsstraffen, kan retten bestemme at den subsidiære fengselsstraffen helt eller delvis skal fullbyrdes.

Bot
Hvis en bot ikke blir betalt til fastsatt tid, vil den bli innkrevet av Statens innkrevingssentral ved lønnstrekk eller annen tvangsfullbyrdelse. Lykkes ikke dette, må den subsidiære fengselsstraffen sones.